

Interwiew

- 1.) Dane osobiste (imię i nazwisko, stopień, wiek, zawód i stan cywilny)

Helena Biaława Mł. Wz. nr. 1925 9/III. uczennica, stan cywilny panna.
- 2.) Data i okoliczność aresztowania.

Wywieziona; 10/II. 1940 r. z os. Stary - Dwór pow. Baranowiec pow. Nowogródka
jako rodzina osadnika cywilnego. Zostałam wywieziona z ojcem 54 lat,
z matką 48 lat i dwiema siostrami, brat 27 lat i siostra mężatka 22 lat
- 3.) Nazwa obozu. (wzruszenia miejsca przymusowych robót.)

Zostałam zesłana na posesję; Potudniewica - obl. Gorki rejon; Szaraja
Graca w lesie i w tartaku.
- 4.) Opis obozu, więzienia i t.p. (stan higieny budynku, warunki mieszkaniowe)

Posesja była wysunięta w głąb lasu, daleko od kolei, nad rzeką
Potudniewica. Dookoła był las świerkowy i liściasty. Higiena stała
na bardzo niskim stopniu, gdyż mydła nie było wcale co było
kwestią dla życia ludzkiego. Budynek; stare podmurzawione,
w jednym baraku mieszkało 350 osób. Porobione były "pryzery".
Wszystkie baraki były tak strasznie zapluskowane że nie dało się
było wyteścić.
- 5.) Skład jeńców, więźniów, zesłańców (narodowość, kategoria, przestępstwo
porozumienie umysłowe i moralny wzajemne stosunki)

Osadnicy wojskowi i cywili, Gajowi, Leśnicy, urzędnicy państwowi,
polojanci i profesorowie. Narodowość; Polacy, Ukraińcy i Białorusini.
Stosunek względem siebie - dość dobre usposobienie.
- 6.) Życie w obozie i w więzieniu (przebieg przeciętnego dnia, warunki

pracy normy, wynagradzanie, wyciskiwania ubrania, życie koleżeńskie i kulturalne życie w obozie było bardzo ciężko; gdyż żywność nie było wcale dostarczana. Starsi pracowali w lesie pilowali drewno i stłukali w metry norma była 7 m³ dziennie. Natomiast dzieci paliły gałęzie. Praca była przymusowa od lat 9 em - do 10. Normę trzeba było wyrobić gdyż dotuczali bardzo, wzywali do komendantury i wmawiali że nigdy nie wróci do Polski i że jest spięciem 2.5.50. Po miesięcznej pracy; mężczyzna zarobił 120 rubli i miał całą rodzinę na utrzymaniu. A z tego zaczęli odtrącać na S.K.W. na armię sowiecką, na mieszkanie i na szkołę. Robotnik w lesie pracował 10 godzin czy wyrobił normę czy nie, a w tartaku 12 godzin pracy ciężkiej pracy świeżym drewnem. Robotnikowi niewolno było zejść z pracy 5 min. wcześniej, bo sądzili za pierwszy raz 25%, za drugi 50%, a za trzecim razem wywozili od rodziny i wsadzali do więzienia, gdzie rodzina nie wiedziała gdzie jest. W ubraniu chodziliśmy w tym co przynieśliśmy z Polski. A takie to kaptcie i fufajka, ale tylko miał możliwość kupić ten kto wyrobił normę i miał „talonik” na chleb. Ludność miejscowa była dość dobrze usposobieni do nas i współdziałali nam.

7) Stosunek władz S.K.W.D. do Polaków (sposób badania tortury, propagandy komunistycznej, informacje o Polsce)

S.K.W.D. starano się aby na każdym kroku ducha Polskiego zmniejszyć. Robili zebrania na które przymusowa musiała się iść. Tam dopiero były różne odczyty w których bluźnili przeciw Polsce i rządowi. że tu w lesie jak pszczoły pochowani.

8.) Pomoc lekarska, szpitale śmiertelność.

Wiosną 1940 r. kiedy wybuchła epidemia „tyfusu brzusznego”, powłoki liczył 2400 osób, a po upływie 4 miesięcy zostało $\frac{1}{4}$ ludności. Tyfus kosił strasznie po 19 (osób) trupów dziennie. Przeważnie dzieci od roku do 8 lat i młodzież od 19 do 30 lat.

Pomoc lekarska była tylko aspiryna.

9.) Czy i jak była łączność z krajem i z rodziną.

Owszem otrzymywaliśmy listy ale bardzo przez ścisłą cenzurę. Co do paerek to lepsze przepadały a gorsze dochodziły.

10.) Kiedy zostałam zwolniona i w jaki sposób dostataam się do armii. Zwolniona zostałam w 1941 roku 1/X. Wyjechałam wraz z rodziną na południe U.S.A. 200 km. od Suwar. Na południu była epidemia „tyfusu plamistego” w 1942 23/I. zmarła matka w wieku 49 lat na wsłachorze w domu. 14/II. pochowałam ojca Stanisława 55 lat w szpitalu w Kapturze na tyfus plamisty a 4/III. 1942 r. brat Józef 27 lat zmarł w wojsku w Suwarze.

Wstąpiła do Szkoły Junaków wraz z dwoma siostrami młodszymi w 1942. 28/V. Natomiast starsza siostra została w wsłachorze na bardzo ciężkiej pracy w bardzo ciężkich warunkach.

Adres siostry; Wanda Stępień nr. 1918 22/VIII. zagranicą w Ameryce północnej Chicago.

Została w Z.S.S.R na południu. Oblast Bucharra, rej Kapturkent 1/5 Komissariat Kuchor Stalin.